

szerűen, mert ha a földet megfelelően művelné, négyszer annyi ember tudna rajta megélni és nem lenne olyan nagy nélkülözés és nyomor. Aranyat, ezüstöt és drágaköveket rejt a föld méhe, de ezeket mások, az ügyesebbek ássák ki és élvezik. Nemcsak a föld- és szőlőművelésben, hanem az összes mesterségekben, a kereskedésben is ki kell képezni az embereket. A közbiztonság szégyenletes. A lopás, rablás napirenden van. Még saját házában sem eléggé biztos az ember. Keveset gondol a magyar a neveléssel. Egyetlen elemi iskolája sincs. A latin iskolában is nagy tudatlanság uralkodik. A nép lustasága a rossz nevelésnek is tulajdonítható. Az ifjúságot nem nevelik frisseségre, tevékenységre. Vallási tekintetben is igen nagy hiányok vannak. Az idegen nem-hogy csodálná, hanem szánja vagy kineveti a magyart. Ellenségei nem félnék tőle, barátai nem szeretik, mert nem látnak benne olyat, amitől félnének, illetve amit megszerethetnének. A magyar szereti a lustaságnak kedvező békét vagy a vad háborút, amelyben kimerül és majdnem megsemmisül. Békében nem eléggé gondoskodik az utódokról. Nagy a gyermekhalandóság. A gyermekek kevés száma a sok rendezetlen házasságot is tulajdonítható. Panaszoknak a romlott erkölcsök és a zűrzavar miatt, de senki sem gondol a javításra. A szellemi kultúra elhanyagoltságának oka az is, hogy senki sem mutatott rá a kultúra szükségességére.

Comenius előadja a bajok ellenszereit, a gyógyítás eszközeit és Rákóczyt, népe reményét, Isten kiválasztottját tettekre szólítja.

Kenyeres Elemér.

La classe en Français (1re et 2e parties) par E. Gourio. Marseille. Librairie Ferran jeune, 1921. (VIII + 265 l.) — Ára kötve 10 fr.

A franciák újabban fokozott erőfeszítést fejtenek ki avégből, hogy nyelvüket idegeneknek minél könnyebben hozzáférhetővé tegyék. Ennek szolgálatában áll az előttünk levő könyv is, amelynek szerzője természetesen szintén a direkt módszer híve, noha grammatikai irányban voltaképen eklektikus mederben fejleszti ki és *Méthode Gourio*nak kereszteli. Ennek lényege és erőssége a szavak magyarázata az idegen, értsd anyanyelv segítségével nélkül. Az általa kipróbált gyakorlati eljárást a szerző az előszóban részletesen kifejti a kezdő tanároknak, akiknek különösen szívére köti, hogy minden egyes leckére, tanítási órára pontosan készüljenek el. Lelkiismeretességében (?) odáig megy, hogy percenként előírja, mennyi idő fordítandó tanítási óránként a kikérdezésre, magyarázatra, dolgozatra, tollbamondásra és javításra. A könyv két részre és ezen belül 70+60 leckére oszlik, amelyek átlag két lapra terjednek s bőven tartalmaznak nyelvtani példákat, szómagyarázatot, olvasmányt, kiejtési, szó- és írásbeli gyakorlatokat. Ez utóbbiak közül olyan akad, amely a régi francia iskolára emlékeztet (*Conjugez! Répondez! Complétez!*). A tárgykör az iskolából indul ki és a szükséges iskolai szólásokkal kezdődik.

Első mondata ez: *Silence. Croisez les bras.* Majd a környezet ismertetésére tér át, de az iskola légkörétől később sem tud szabadulni s határozottan túlzásba esik azzal, hogy untig az iskolával, tanítással, jó és rossz tanulókkal, bizonyítvánnyal stb. foglalkozik (*Toujours perdrix!*), noha ebben is elismerésre méltó leleményességet tanusít és humoros elemeket is értékesít. Egy másik különös kedvtelése a szerzőnek a cukorka. Már a 6. lapon találkozunk ezzel a mondattal: *Prenez un bonbon* s ez az édes téma végigvonul az egész könyvön (pl. 35., 44., 59., 70., 72., 89., 90., 120., 164. l.), csokoládéval és süteménnyel bővítve. A könyv vége felé hasznos és tanulságos olvasmányok is következnek (225: *automobiles, aéropplanes*), sőt őt a világháborút tárgyalja (227. l. f.), még pedig egészen tárgyilagos szellemben. A képek mindvégig szorosán a tartalomhoz simulnak, de kivitelük nem valami művészi (a szerző ugyan más véleményen van, l. a 187. l.: *Regardez la belle gravure qui est en tête de cette page*); viszont előnyzámba megy az alájuk jegyzett ügyes szöveg. Mindent egybevetve igen lelkiismeretes munkával állunk szemben, amely ugyanilyen tanítással párosulva biztos eredményre fog vezetni.

K. F.

France (2e année de français), par Mme Camerlynek et G. Camerlynek. Paris, H. Didier, 1922. 177 l. (Ára kötve 6 fr.)

Ez a kötet szerves folytatása az ugyanilyen címmel megjelent I. résznek (l. *M. P.* 1922, 24. l.); ezzel módszer és beosztás dolgában is megegyezik. A 60, átlag két-két oldalra terjedő lecke nyelvtani anyaga folytatja és befejezi az igeragozást és felöleli a többi beszédrészek elemeit. A szöveg könnyű stílusban és vonzó tartalommal folytatólag ismerteti a *Richard*-család életét és élményeit, s ennek révén természetes közvetlenséggel, szinte játszva vezet be a francia családi, társadalmi és közélet ismeretébe. Ezt mindvégig ügyes képecskék kísérik. A szerzők mindenképen azon vannak, hogy a direkt módszert a biztos nyelvtani tudás követelményével összhangba hozzák; erre vall a két nembeli főnevek állandó s szembeálló megkülönböztetése, a *de* használatának ismételt tárgyalása (l. 25., 46., 81., 93. l.) stb. Viszont óvnak minden grammatikai túlzástól s érdemül tudjuk be nekik, hogy illetékes szavukat felemelik az avult vagy kevéssé használt igealakok tanítása ellen. Minthogy ez a mi tanárainknak és tankönyvíróinknak is útmutatásul szolgálhat, eredetiben iktatjuk ide az előszónak erre vonatkozó részét, amely így hangzik:

Qui entend jamais, en France, des formes comme „vous eûtes eu“ ou „vous aimâtes“? Le passé défini n'existe plus guère que dans la langue écrite, et l'imparfait du subjonctif, quoiqu'on en dise, est en train de mourir. A quoi bon, d'autre part, faire apprendre aux élèves des temps purement fictifs, comme l'imparatif „passé“: ayons eu, ayez été, ou des formes comme „je mourus“ dont on ne trouvera guère l'emploi?

K. F.